

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ
พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม พ.ศ. ๒๕๕๓

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม พ.ศ. ๒๕๕๓ มีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีอันมีแบบผังภูมิของวงจรรวมเป็นส่วนประกอบ โดยให้ความคุ้มครองแก่ผู้สร้างสรรค์แบบผังภูมิของวงจรรวมในการมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะทำซ้ำ นำเข้า ขาย หรือจำหน่าย เพื่อวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งแบบผังภูมิของวงจรรวม วงจรรวม ตลอดจนผลิตภัณฑ์ที่มีแบบผังภูมิที่ได้รับความคุ้มครองประกอบอยู่ด้วย เนื่องจากแบบผังภูมิของวงจรรวมส่วนใหญ่ถูกผลิตขึ้นโดยอาศัยการออกแบบโดยอัตโนมัติที่มีรายละเอียดสูง ซึ่งต้องใช้การลงทุนมหาศาล ทั้งจากความรู้ของวิศวกรและทรัพยากรทางการเงิน โดยผู้ออกแบบส่วนใหญ่ต่างก็มุ่งเน้นในการลดขนาดแบบผังภูมิของวงจรรวมที่มีอยู่และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานไปพร้อม ๆ กัน อย่างไรก็ตาม ผู้ละเมิดสามารถคัดลอกการออกแบบผังภูมิของวงจรรวมด้วยต้นทุนเพียงเล็กน้อย เช่น การถ่ายภาพและใช้วิธีวิศวกรรมย้อนกลับ จึงต้องมีการออกกฎหมายเพื่อการปกป้องการออกแบบผังภูมิของวงจรรวม เพื่อส่งเสริมการลงทุนและก่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมที่ยั่งยืนต่ออุตสาหกรรมแบบผังภูมิของวงจรรวม

๒. ขอบเขตของกฎหมาย

พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม พ.ศ. ๒๕๕๓ มีขอบเขตคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม โดยให้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแก่ผู้ทรงสิทธิในแบบผังภูมิวงจรรวมที่ได้จดทะเบียนแล้วและกำหนดโทษอาญาแก่ผู้ละเมิดสิทธินั้น

๓. องค์กรในการบังคับใช้กฎหมาย

๓.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๔)

๓.๒ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

มีหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด เช่น วินิจฉัยกรณีผู้ออกแบบแบบผังภูมิร่วมซึ่งไม่ได้ร่วมขอรับความคุ้มครองแบบผังภูมิยื่นคำขอเข้าเป็นผู้ร่วมขอรับความคุ้มครองแบบผังภูมิ (มาตรา ๑๑) สั่งรับจดทะเบียน ออกหนังสือสำคัญแบบผังภูมิให้แก่ผู้ขอจดทะเบียน ประกาศโฆษณาการรับจดทะเบียน และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนชำระค่าธรรมเนียมการออกหนังสือสำคัญแบบผังภูมิและค่าธรรมเนียมการประกาศโฆษณา (มาตรา ๑๓) สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนแบบผังภูมิที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ (มาตรา ๒๘) เป็นต้น

๓.๓ คณะกรรมการแบบผังภูมิ

ประกอบด้วยปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรม และนิติศาสตร์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสิบสองคน เป็นกรรมการ โดยให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนไม่เกินหกคน และให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้ พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดี พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแบบผังภูมิตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย และปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐) รวมถึงการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (มาตรา ๔๖) ทั้งนี้ คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือสิ่งใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น (มาตรา ๔๗)

๓.๔ พนักงานเจ้าหน้าที่

มีหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด เช่น สอบสวนว่าผู้ขอเป็นผู้ออกแบบร่วมกันหรือไม่และรายงานให้อธิบดีทราบเพื่อมีคำวินิจฉัย (มาตรา ๑๑) ตรวจสอบคำขอจดทะเบียนให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๖) ประกาศให้ทราบถึงการสิ้นสุดการคุ้มครองของแบบผังภูมิในกรณีที่ผู้ทรงสิทธิไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีและค่าธรรมเนียมเพิ่มภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นกำหนดชำระค่าธรรมเนียมรายปี (มาตรา ๒๐)

๔. มาตรการทางกฎหมาย

๔.๑ แบบผังภูมิของวงจรรวม

แบบผังภูมิของวงจรรวมที่สามารถขอรับความคุ้มครองและขอจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้แก่

- (๑) แบบผังภูมิที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นเองและไม่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในอุตสาหกรรมวงจรรวม
- (๒) แบบผังภูมิที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยนำเอาชิ้นส่วน ส่วนเชื่อมต่อแบบผังภูมิหรือวงจรรวมอันเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในอุตสาหกรรมวงจรรวมมาจัดวางใหม่ ในลักษณะที่ทำให้เกิดเป็นแบบผังภูมิที่ไม่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในอุตสาหกรรมวงจรรวม (มาตรา ๖)

๔.๒ การคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม

- (๑) ผู้มีสิทธิขอรับความคุ้มครอง
 - (๑.๑) ผู้ออกแบบแบบผังภูมิ (มาตรา ๗)
 - (๑.๒) ผู้ออกแบบที่ได้สร้างสรรค์ผังภูมิขึ้นในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง หรือผู้ว่าจ้างบุคคลอื่นให้ออกแบบผังภูมิ เว้นแต่จะมีหนังสือตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา ๘)
- (๒) คุณสมบัติของบุคคลซึ่งมีสิทธิขอรับความคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม

บุคคลดังกล่าวต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ มีสัญชาติไทย หรือเป็นนิติบุคคลที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย หรือมีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวมซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรือมีภูมิลำเนาหรือสถานที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์แบบผังภูมิหรือการผลิตวงจรรวมอย่างจริงจังในประเทศไทย

หรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย (มาตรา ๑๓)

(๓) การยื่นขอจดทะเบียนเพื่อคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม

ในกรณีที่ผู้ทรงสิทธิได้นำแบบผังภูมิออกหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์แล้ว ไม่ว่าจะในหรือนอกราชอาณาจักร การยื่นขอจดทะเบียนแบบผังภูมิดังกล่าวต้องกระทำภายในสองปีนับแต่วันที่ได้นำแบบผังภูมินั้นออกหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เป็นครั้งแรก

แบบผังภูมิที่ไม่มีการนำออกหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ภายในสิบห้าปีนับแต่วันที่สร้างสรรค์แบบผังภูมินั้นเสร็จสิ้น ไม่อาจขอจดทะเบียนได้ (มาตรา ๑๔)

(๔) การคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม มีอายุ ๑๐ ปีนับแต่วันยื่นคำขอจดทะเบียน หรือนับแต่วันที่นำแบบผังภูมินั้นออกใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เป็นครั้งแรกไม่ว่าในประเทศไทยหรือในต่างประเทศ โดยถือวันที่เกิดขึ้นก่อน โดยการคุ้มครองจะมีอายุไม่เกิน ๑๕ ปีนับแต่วันที่สร้างสรรค์แบบผังภูมินั้นเสร็จสิ้น (มาตรา ๑๕)

(๕) เมื่อแบบผังภูมิของวงจรรวมได้รับการจดทะเบียนและมีการออกหนังสือสำคัญแล้ว ผู้ยื่นคำขอรับความคุ้มครองจะมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการผลิต (ทำซ้ำ) ขาย จำหน่ายไม่ว่าโดยวิธีใดๆ หรือนำเข้าแบบผังภูมิหรือวงจรมีแบบผังภูมิที่ได้รับจดทะเบียนนั้น (มาตรา ๑๖)

(๖) ข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิในแบบผังภูมิของวงจรรวม (มาตรา ๑๗)

(๖.๑) การทำซ้ำเพื่อใช้ในการประเมิน การวิเคราะห์ การวิจัย หรือการศึกษา

(๖.๒) การนำแบบผังภูมิที่สร้างสรรค์ขึ้นจากการวิเคราะห์ การวิจัย หรือการศึกษา ไปประกอบในวงจรรวม หรือการนำแบบผังภูมิที่สร้างขึ้นใหม่จากการวิเคราะห์ การวิจัย หรือการศึกษานั้นไปใช้ประโยชน์

(๖.๓) การทำซ้ำเพื่อประโยชน์ของตนเองและไม่ได้กระทำเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

(๖.๔) การขาย จำหน่ายไม่ว่าโดยวิธีใดๆ หรือนำเข้าซึ่งแบบผังภูมิหรือวงจรรวมที่มีแบบผังภูมิที่ได้รับความคุ้มครองประกอบอยู่ หากผู้กระทำมิได้รู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่ามีแบบผังภูมิอันละเมิดสิทธิของผู้ทรงสิทธิประกอบอยู่ด้วย

(๖.๕) การขาย จำหน่ายไม่ว่าโดยวิธีใดๆ หรือนำเข้าซึ่งแบบผังภูมิหรือวงจรรวมที่ได้มาโดยชอบจากการนำออกหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ของผู้ทรงสิทธิ

(๖.๖) การขาย จำหน่ายโดยวิธีใดๆ หรือนำเข้าซึ่งแบบผังภูมิโดยบุคคลที่สร้างสรรค์แบบผังภูมิที่เหมือนกับแบบผังภูมิที่ได้รับความคุ้มครอง โดยบุคคลที่สร้างสรรค์ดังกล่าวได้สร้างสรรค์ด้วยตนเอง

๔.๓ ค่าธรรมเนียม

ผู้ทรงสิทธิต้องเสียรายปีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยเริ่มตั้งแต่ปีที่สองของอายุการคุ้มครองแบบผังภูมิ และต้องชำระภายในหกสิบวันนับแต่วันเริ่มต้นระยะเวลาของปีที่สองนั้นและของปีต่อไปทุกปี ถ้าไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในกำหนดเวลา ผู้ทรงสิทธิต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มร้อยละสามสิบของเงินค่าธรรมเนียมรายปี และถ้าไม่ชำระค่าธรรมเนียมรายปีและค่าธรรมเนียมเพิ่มภายในหกเดือนนับแต่วันสิ้นกำหนดชำระค่าธรรมเนียมรายปี ให้ถือว่าสิทธิในแบบผังภูมินั้นสิ้นสุดลง (มาตรา ๒๐)

ผู้ทรงสิทธิจะชำระค่าธรรมเนียมรายปีล่วงหน้าโดยชำระทั้งหมดในคราวเดียวก็ได้ (มาตรา ๒๑)

๔.๔ การอนุญาตให้ใช้สิทธิและการโอนสิทธิ

ผู้ทรงสิทธิจะอนุญาตให้บุคคลใดใช้สิทธิในแบบผังภูมิของตน หรือจะโอนสิทธินั้นให้แก่บุคคลอื่นก็ได้ การอนุญาตให้ใช้สิทธิและการโอนสิทธิดังกล่าวต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่ออธิบดี ในกรณีที่มีผู้ทรงสิทธิร่วม การอนุญาตให้ใช้สิทธิหรือการโอนสิทธิในแบบผังภูมิตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิร่วมทุกคน (มาตรา ๒๔)

๕. บทกำหนดโทษ

๕.๑ ผู้ใดทำซ้ำแบบผังภูมิที่ตนได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท (มาตรา ๔๘)

๕.๒ ผู้ใดนำเข้ามาในราชอาณาจักร ขาย หรือจำหน่ายโดยวิธีการใดเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งแบบผังภูมิที่ได้รับความคุ้มครอง หรือวงจรรวมที่มีแบบผังภูมิที่ได้รับความคุ้มครองประกอบอยู่ด้วย หรือผลิตภัณฑ์ที่มีวงจรรวมดังกล่าวประกอบอยู่ด้วย โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท (มาตรา ๔๙)

๕.๓ ผู้ใดยื่นคำขอหรือเอกสารอื่นใดเกี่ยวกับการจดทะเบียนหรือการเพิกถอนการจดทะเบียนแบบผังภูมิหรือการโอนสิทธิหรือการอนุญาตให้ใช้สิทธิในแบบผังภูมิ โดยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๐)

๕.๔ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งคณะกรรมการหรือคณะกรรมการที่เรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือสิ่งใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท (มาตรา ๕๑)

๕.๕ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น (มาตรา ๕๒)

๕.๖ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ใดทำซ้ำแบบผังภูมิที่ตนได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ หรือผู้ใดนำเข้ามาในราชอาณาจักร ขาย หรือจำหน่ายโดยวิธีการใดเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งแบบผังภูมิที่ได้รับความคุ้มครอง หรือวงจรรวมที่มีแบบผังภูมิที่ได้รับความคุ้มครองประกอบอยู่ด้วย หรือผลิตภัณฑ์ที่มีวงจรรวมดังกล่าวประกอบอยู่ด้วย โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิ ให้ศาลมีคำสั่งริบแบบผังภูมิ หรือวงจรรวมหรือผลิตภัณฑ์ที่ละเมิดสิทธิของผู้ทรงสิทธิที่อยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดเสียทั้งสิ้น ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร ศาลอาจมีคำสั่งให้ทำลายแบบผังภูมิ หรือวงจรรวม หรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าว หรือให้ดำเนินการอย่างอื่นเพื่อป้องกันมิให้มีการนำเอาสินค้าดังกล่าวออกจำหน่ายอีกก็ได้

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้นำแบบผังภูมิหรือวงจรรวมของผู้ทรงสิทธิออกจากวงจรรวมหรือผลิตภัณฑ์ที่ละเมิดสิทธิของผู้ทรงสิทธิแล้ว ศาลจะสั่งริบหรือมีคำสั่งอื่นตามวรรคหนึ่งได้เฉพาะกับวงจรรวมหรือผลิตภัณฑ์ที่ยังคงละเมิดสิทธิของผู้ทรงสิทธิ (มาตรา ๕๓)

หมายเหตุ – คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น โปรดอ้างอิงและยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ

กองกฎหมาย
กรมทรัพย์สินทางปัญญา
พฤษภาคม ๒๕๖๕